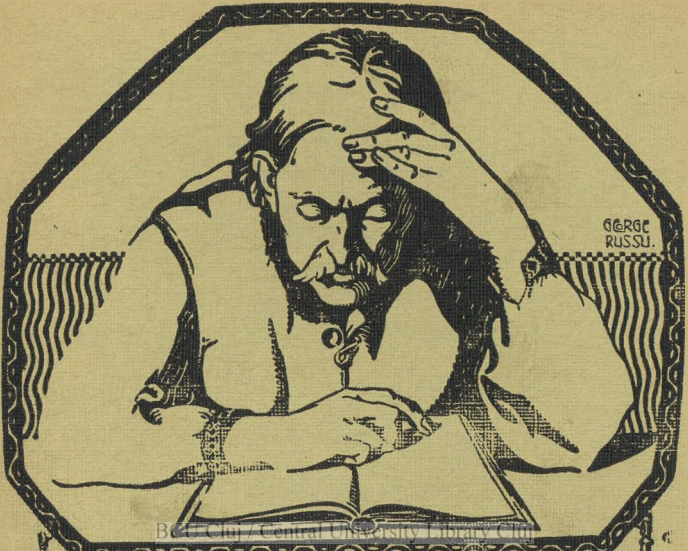

133502

BIBLIOTECA POPORALĂ
 A "ASOCIAȚIUNII"

An. IV.

Nr. 41.

POVESTIRI

din

vieața țăranilor români

de

IOAN POP RETEGANUL.

— SIBIIU, OCTOMVRIE, 1914. —

Apare la sfârșitul fiecărei luni. ● Abonamentul pe un an: 2 Cor.

Prețul 30 bani.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

— :: apare odată pe lună :: —
sub îngrijirea administr.

NICOLAE IOSIF,
red. resp. interimal.

=====
In lunile de vară, Iulie și August «Biblioteca poporală a Asociațiunii» nu apare. In locul acestor broșuri membrii ajutători ai «Asociațiunii», primesc, în luna lui Decembrie,

==== Calendarul Asociațiunii. ====

BCU Cluj / ~~Central~~ University Library Cluj

Membrii ajutători ai «Asociațiunii» primesc, așadar, zece broșuri și un Calendar în fiecare an.

=====
Membru ajutător al «Asociațiunii» se face acela, care plătește înainte, la începutul fiecărui an o taxă de cel puțin 2 cor.

=====
Taxa de membru ajutător se plătește la *agente* «Asociațiunii» din sat sau de-adreptul la «Biroul Asociațiunii» în Sibiu (ungurește: Nagyszeben), Strada Șaguna Nr. 6, sau la despărțământul «Asociațiunii».

—————

649999

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

POVESTIRI

din

vieața țăranilor români

de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IOAN POP RETEGANUL.

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201503123

SIBIIU.

„Editura Asociației”.

1914.

33502

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Băltosul.

Lumea asta-i tare rea; dacă dă cineva de o pagubă, apoi ea-i mai scoate și nume slab. Așa s'a întâmplat cu mulți și așa s'a întâmplat și cu Pavel Păscuțu dela noi din sat.

Până n'a ajuns la noi focuita asta de comasare, toți îi ziceau Pavel Păscuțu, fiindcă pe el îl chemă Pavel, iar pe tatal său îl chemă Pascu; dela comasare încoace însă toți îi zic „Băltosul”. La început se cam năcăjea, când îi ziceau oamenii baltosul, dar acum s'a obicinuit cu acest nume, și-l poartă bun bucuros. Și nu erà modru să nu se năcăjască la început de acest nume, că numele acesta l'a căpătat din o pricină, de care bietul creștin se scărpină mult în cap.

Adecă lucrul fù aşà:

Înainte de comasare avuse bietul om cam 3 jugăre de loc, vezi bine, nu tot la olaltă, ci în vreo 10 parcele, unele mai mici, altele mai mari, unele de fân, altele de bucate, dar toate bine grijite, bine gunoite și lucrute ome-nește. Din comasare i-se veniră în loc de 3 jugăre chiar 7, dar ce și cum? În locul pământului celui bun ce-l avusese, acum i-se veni o pustietate goală, pe care nimeni n'a lucrat'o de când lumea. Până la comasare fusese loc grofesc, sub nume de loc sterp, dar acum pustietatea cea se veni oamenilor; grofului îi deteră inginerii pentru ea locul cel bun al oamenilor. Tabla de loc, ce o căpată Pavel Păscuțu din comasare, erà aproape de tăul (lacul) cel fără fund, spre mează noapte dela el. Termurele taului, ca de 3—400 de pași, erà un podereiu spinos, nelucrat din veci, acoperit de niște spini mici împungatori, de nici vitele nu intrau printre ei. Dela podereiu acestă spre miazăzi e tăul cel fără fund: un lac rotund, fără trestie ori papură pe margini, pururea limpede, nu scade și nu crește în veci. Zic oamenii, că

tăul acesta n'are fund, și ce scapă odată acolo, nu mai poate eși în veci, fiind țărnișii tare 'nalți. Se spune, că aci, unde-i lacul acesta, să fi fost cândva „*mănăstirea patorilor*“ (oare nu patărilor, dela *patâr*, cum se numesc călugării catolici?), din care pricină și la locul din giurul lacului îi zic pator-dâmb. Dar mănăstirea s'a cufundat deodată în pământ și în locul ei s'a ivit tăul cel fără fund. Poate pentru păcatele oamenilor, poate pentru ale călugărilor, a făcut Dumnezeu aceasta minune. Cine mai știe?

Dela tăul cel fără fund, cum am mai zis, spre miazănoapte este un podereiu spinos ca de 3—4 sute pași de lat, și lung până 'n vale și până mai la tren. Dela podereiu spre miazănoapte se întinde o baltă mare ca de 6 jughere. Balta aceasta cu podereiul cel spinos ce-i între ea și între tăul cel fără fund, o deteră inginerii lui Pavel Păscuțu, drept moșie pentru locurile cele bune, ce le avuse. Acum ținețe Pavele! Trăește ca broaștele în baltă, că numai cu porumbele de pe spinii cei pitici nu-i putea trăi, iar locșorul tău cel bun e în mâna altora!

Năcăjitu-s'a de moarte bietul om când s'a văzut pus cu moșia în baltă, recurat-a, plânsu-sa în dreapta, jeliu-tu-sa în stânga, dar fără de folos. Dreptatea o mâncase lupul de mult, ear oamenii, în loc să-l mângăie, i-au mai pus și poreclă „Băltosul“, că nu-i erà destul de mare năcazul și paguba.

Băltosul aveà trei ficiori și o fată. Feciorul cel mai mare chiar venise din cătane, când au dat inginerii balta în samă la tată-s'o. Și văzând el, că tată-s'o nu ajunge la nimic cu tânguelile și cu jalbele, a zis cătră el așa: tată, nu mai umblă înzădar văetându-te, ca o babă, că nici un folos nu avem din toate văetările d-tale; cu jalbe și cu advocați încă nu umblă, că de nu altă, ni-om mâncà și văcuțele și tot cu balta vom rămâneà, fără hai să chibzuim noi, n'ar fi modru și puțință să facem din balta dracului loc ca locurile, să ne facă, de nu bucate, barem fân bun, că acela-i ca și bucatele: vindem fân și cumpărăm bucate de nu avem alt modru să ținem, pentru pildă, vite multe și bune, să le dăm cu preț și din ele să ne ținem casa de bucate. Am văzut eu, tată, pe unde

am cătănit, multe de toate, și bune și rele; am văzut hotară bune, făcând roadă slabă, din lenea celor ce le aveau; și am văzut hotară slabe, făcând roade bune, dacă omul muncește din inimă. Că par'că d-ta ne învâțai, că pământul tot e a lui Dumnezeu sfântul, și Sfinția Sa poate da roade bune, și în pământul ce ni se pare slab, numai să-l muncim cum să cade.

Așa-i, dragul tati, răspunse badea Pavel amărît, dar balta numai broaște face și spinii numai porumbele; apoi cu broaște și cu porumbele greu ții casă.

Din vorbă în vorbă veniră la hotărîrea să-și cerce norocul cu balta, doar de pot face din ea loc roditor; de n'or putea — să nu se căiască, cel puțin, că n'au cercat; apoi fie mila Domnului!

Aceasta eră toamna, după culesul bucatelor, când au intrat oamenii în nouăle lor pământuri, după comasare. Eră o toamnă bună, caldă, sbicită. Ceice căpătase cevași loc mai bunisor, arau și sămănau bucate de toamnă, grâu și săcară. Deci se luă și badea Pavel cu cei trei feciori ai lui, cu săcuri și cu sape, și merșeră la tabla lor

cea noauă. O încungiurară de câteva ori înjurând pe ingineri și pe judecători și în urmă veniră la convingerea, că cu înjurături locul nu s'a face mai bun. Deci se puseră pe muncă.

Termurele cel spinos îl lăzuiră, scoteau spinii cu rădăcina cu tot și rămâneà pământul săpat și gras de-ți erà mai mare dragul a te uità la el. Și munciră, bătrânul cu cei trei feciori, vreo trei săptămâni de-a rândul și făcură termurele ca un strat și adunară vr'o 8 grămezi mari de spini cu cioate. Vremea ținea tot bună. Erà aproape de postul Craciunului și gândea că-i în luna lui Maiu, atâta erà de frumos. Numai noaptea brumà de se asprià câte o leacă, dar preste zi erà ca în dricul verii. Dupăce gătară de lăzuit termurele bălții, ochiră și chibzuiră ei, că oare care-i mai jos, tăul cel fără fund, ori balta lor? Și li se părea că totuș tăul cel fără fund, e mai jos decât balta. Vremea erà tot bună. Deci să hotărîră să facă ei un șanț afund din marginea tăului până în marginea bălții, să împreune adecă tăul cu balta. Și se puseră la muncă numai ei patru. Și munciră bărbătește,

și când erau trecute două săptămâni din postul Crăciunului, șanțul fù gata, lat ca de un jumătate de stângin și afund cât cerea trebuința. Și pământul, care cum îl scoteau feciorii din șanț, bătrânul îl tot ducea cu carul cu vacile și-l deșertă în baltă. Când erà șanțul gata, văzură cu multă bucurie, că zău balta lor este cu un metru bun mai sus decât tăul cel fără fund. Atunci și începură vântoasele tomnii, cu cele ploii și viscole, și într'o bună dimineață pământul fù acoperit de omăt.

Sătenii se minunau de munca cea proclată, ce puseră badea Pavel cu feciorii lui, și dedeau din cap; unii ziceau că înzădar și-au frânt cele oase; alții 'și dau însă cu părerea, că munca și răbdarea le răsplătește Dumnezeu cu înbelșugare.

Cât fù iernița de lungă, badea Pavel cu feciorii lui tot cărară gunoiu și-l făcură grămezi pe lângă baltă. Pe la Blagoveștenii oamenii prinseră a eși cu plugurile și a semănà măzăriche, orz și cucuruz, că la noi nu prea samănă nimenea ovăs. Badea Pavel încă eși la balta lui, dar fără plug, numai cu carul și cu grapa și

cu cei trei feciori vânjoși. Și tot țăr-murele cel lăzuit din toamnă îl să-mănară cu păpușoiu și-l grăpară bine, de-l făcură ca un strat de legume. Iar gunoiul îl împrăștiară frumos cu furcile cele de fier, în balta — care acum erà scursă, de ai fi jurat că n'a fost baltă. O greblară feciorii și o ase-mănară și făcură așezătura ca palma, apoi o lăsară în știrea Domnului.

Când fù colea pe la Sfântul George eșise cucuruzul lor din pământ, gras și negru de verde, iar balta erà ca o holdă de verde. Când fù pe la Ispas cucuruzul lor erà săpat de întâia oară, iar colea în săptămâna Rusalelor nu știau de ce lucru să se apuce mai întâiu: apuca-s'ar să sape cucuruzul de a doua oară, ori băga-s'ar cu coa-sele în iarbă, că în baltă — Doamne — erà iarba până în genunchi, iarbă grasă și frumoasă, numai cam rară, Deci s'au pus și dimineața până cătră prânz doboreau iarbă cu coasa, dela prânz până la ugină săpau la cucuruz, dela ugină până pe însărate iar doboreau la iarbă. Astfel că ei, când fură gata cu sapa de a doua, erau gata și cu cositul și făcutul fânului, la Sfântul

Petru, fânul lor erà claie la șură, o claie mare - mare, ca cele boerești. Și erà fân bun — Doamne — verde și moale ca mătasa. Au băgat însă de seamă, că ploile le spală balta și duc gunoiul în tăul cel fără fund. Deci șanțul l'au astupat cu spini, iar spini i-au bătut cu maiul. De atunci, de câte ori plouă prea mult, totdeauna se strecură apă încet-încet printre spini, și așa locul lor rămâneă nici prea jilav, nici prea sec, iar gunoiul nu mai puteà fugi în lac.

Toamna, cine mai aveà ciucalăi frumoși ca Băltosul? Ciucalăi mari, decâte un jumătate cot și groși ca mâna. Avù vreo șase cară de cucuruz, cât nu avuse nici într'o toamnă până atunci. Apoi în baltă adună două rânduri de otavă, de avù atâta potop de nutret, cât ar fi fost de ajuns la trei gazde ca el.!

Acum nu mai erà supărat Băltosul, ca acu-i anul; acum mulțumià lui Dumnezeu, că a dat gând inginerilor, de l'au pus în baltă cu moșia.

Pe țărmurile cel lăzuit, după ce culesără cucuruzul, sãmânară grâu de toamnă. Și se făcù — Doamne — mai

buiac decât ori la cine dela noi din sat, că erà pământul nou, hodinit.

Azi nu mai e nici un spine pe țăr-murele bălții; în locul spinilor vezi holde frumoase. Nici baltă nu mai e; în locul bălții e trifoiste, cât să mai ai doi ochi să te uiți la ea.

La Pavel Păscuțu însă i-a rămas numele Băltosul. Și nu se supără, că balta-i dă nutreț de poate țineà vite multe și bune, iar țăr-murele-i dă bu-cate cu îmbelșugare.

Vedeți ce face munca îndelungată cu ajutorul lui Dumnezeu? Luați pildă dela Băltosul

Unde șede Antichrist?

Cam cu o săptămână înainte de sfântul proroc Ilie, cându-i pe valea Someșului din Ardeal timpul secerișului, erà o vreme ploioasă de — mama focului. Plouà ca din găleată tot într'una încât bieții oameni nu se mai puteau apucà de seceriș.

Ei, de îngrijați ce erau, numai cât îi da : vai de noi și de zilele noastre ! Ce amarul nostru ni-om ști face ? Dumnezeu ni-a dat holde frumoase, spicoase, și acum ar fi de tăiat, iară ploaia nu ne lasă, că ea în loc să mai încete, par'că tot mai tare o dă. Va încolți grăunțele în paiu, va putrezi grâul și sacara și orzul și — pace bună — foametea-i gata gătuță... păcatele noastre ! Eacă vine par'că

vremea de apoi, zilele lui Antichrist, duce-s'ar în pustii locuri să se ducă!

Dar într'o dup'amiazăzi cam de cătră seară, vedem numai, că ploaia înceată de odată, și soarele, doritul de soare prinde a luci roș-galbin de colo de cătră apus, iar la răsărit se arată un curcubeu frumos, semn că astă dată n'are să piară lumea de apă.

Văzând eu vremea cea frumoasă, nu mai pot stă locului în sat, ies la câmp, în țarină, să-mi văd holdele; trec pe lângă o holdă de orz ce o aveam chiar în capul satului, că-mi spuneau vecinii că mi-o strică rău paserile.

Cum ies din sat, mă întâlnesc la poarta țarinii cu *Ion Pădurariul*, unul dintre fruntașii satului nostru, om cu avere și cu chibzuială, apoi cu inimă bună și bisericos, ca puțini alții în sat la noi.

Cum ni-am apropiat unul de altul, badea Ion își iea pălăria de pe cap și dându-mi bună ziua, se dă'n vorbă cu mine. Vorbirăm ca oamenii, mai de una mai de alta, despre umblarea vremilor, despre sămănături, despre prețul vitelor și despre nerodirea viilor.

Când mai să ne despărțim, văd că badea Ion ar mai aveà ceva de zis, și se cam codeà, nu știà cum să înceapă. În urmă-și ia inima-n dinți și tușind odată, începe:

— Să mă erți, domnule, dar aș mai aveà să te întreb un lucru, că știu că cetesti *gazete*. Mai ales după atâtea vremuri rele ce au umblat, tot voiam să ne întâlnim să te întreb. Odată mă bateà gândul să te caut chiar acasă pentru acest lucru, și amù mi te scoate Dumnezeu chiar în cale.

— Oare ce-ar fi lucrul acela, așa mare, bade Ioane?

— Eacă cei, domnule: oare drept e că s'a ivit Antichrist între oameni? Dumnezeu cu noi...

— Cum de-ți mai vine, bade Ioane, și gândul acest ciudat?

— Apoi dă, domnule, un om din Prostesti venind dela moară mi-a spus, că la dâșii pe pãretele dela primărie este pus chipul lui „*Antichrist*“ și zice căi om tare chipeș, roș la față ca para focului, și îmbrăcat tot în haine roșii ca sângele, apoi cu păr lung de aur și subsuoară cu un coș, din care curge

una ca una tot galbini de aur curat. Ci că notarul li-a spus, că acela-i chipul lui „*Antichrist*“, care trăește și-i în lume, amăgind cele suflete, să le ducă la iad cât mai degrabă.

Acum înțelegeam, că pe perețele dela primăria din Prostesti e pusă o știre de loterie de stat cu un chip de om ori alt fel de știre. Dar trebuia să dau lui badea Ion un răspuns oarecare și încă răspuns hotărît, din care să se poată alege cu ceva învățătură sănătoasă. Căci, de ziceam că nu-i adevărat, el ar fi crezut poate că mă codesc și să spună adevărul; de-i ziceam că-i așa, precum i-a spus omul din Prostesti, pe dânsul, de îngrijat ce eră, îl puteau apucă te miri ce gânduri, chiar și boala cea rea, doamne apără și ferește.

Deci, după ce mi-am mai luat pe seamă, i-am spus așa: — Bade Ioane, ceea ce-mi spui dta, se poate să fie și drept și nedrept, adevăr și neadevăr.

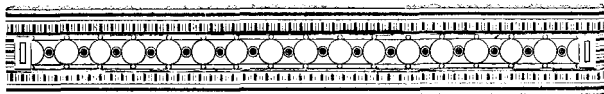
— D'apoi cum să poate domnule, să fie și drept și nedrept?

Iac'asa, bade Ioane; „*Antichrist*“, bată-l crucea, e de mult în lume; dar

vezi dta, încă nime nu i-a văzut fața, ca să-l poată zugrăvi. Locul lui e ascuns. El șede mai cu drag în buțile și în poloboacele de rachiu ale jidanilor. Și oamenii, bând rachiu, sorb într'una din *duhul* cel spurcat al lui „*Antichrist*,” *duhul* celce ametește, și, ori le leagă limba-n gură de nu mai pot nici bâlbâi, ori li-o desleagă, dar cum știi, numai la ceartă și sudalme, adecă tot la lucruri, ce-s plăcute diavolului dar neplăcute lui Dumnezeu sfântul; pe o seamă-i îndeamnă chiar și la bătaie și la omor, și „*Antichrist*” râde din poloboacele jidanului, râde cu hohot, de stă să se prăpădească de bucurie, că-și pune mâna pe sufletele creștinilor atât de ușor. Că ei, nepricepuții și ticăloșii de ei, își dau banii din pungă pe rachiul cel clocit de *Antichrist*, își dau averea, își dau fărimatura de pâne din gura copiilor, ba încă în beția lor își vând chiar și moșiile moștenite dela părinți, de-și lasă în urmă copiii în drum, ca pe niște copii ai nimărui și chiar ajung și ei în urmă în ghiarele lui *Antichrist*. Acum știi bade Ioane, cine este *Antichrist*? Știi unde șede el?

— Dumnezeu să te țină, domnule, că m'ai luminat. Acum știu, iacă m'am desbătut la cap și cunosc, că de bună seamă așa este. Vai de sufletele bieților păcătoși, ce-'ncap pe mânilor lui „*Antichrist!*“

x

Cum s'a îmbogățit Burăla.

Vedeți, oameni de omenie, cât de avut e jidanul Burăla? E baron, ca baronii! Are cai cu hamuri scumpe, căruță pe arcuri, care te hintiță, ca'n leagăn, are casă și moșie... ce să spun? Sunt chiar baronești, că dela baronul și sunt cumpărate. Azi nime nu-i mai zice jupâne, ci domnule Burăla. Că domn și este. Uite la el: cu inele de aur în degete, cu ceas de aur în buzunar, cu haine scumpe de barșon pe el, cu pipă de spumă în gură, d'apoi traiul lui! că groful, că-i grof, dar nu cred că are traiul lui! În toată ziua găină grasă de prânz, găscă grasă de ameazi, rață grasă de cină! D'apoi cafea cu lapte de bivoliță? D'apoi vin de cel scump? D'apoi

vinarsuri? Cum zic, baroni-s umbră pe lângă Burăla.

Și, vai, sărac mai erà când a venit din de unde păcate a venit? Doară nici el nu știe! Par'că și acum îl văd. Venise cu o cărucioară cu două roate. Erà plină de copii mici și goli și flămânzi și trasă de o mărtoagă de cal rău. Și el erà desculț și desmațat, gol nap, iar Ruhăla lui erà mai goală decât o corturăreasă și mai hămisită decât o cerșitoare. Auziți, atâta erà Burăla de sărac, de n'aveà . . . n'aveà preț de 2 fl., ca calul — nu-i vorbă, erà cal și erà al lui — poate — dar nici hantătar n'ar fi dat pe el doi fl., că de spinare erà deșelat, de un picior schiop și de amândoi ochii erà orb. Iar afară de calul acela, n'aveà nimic de preț, dar chiar nimic, nici haine, nici de ale mâncării, nici bani.

Venise, par'că amu îl văd, pe la Sf. George. Calul lui nimeri în raiu, că pe la Sf. George doară-i primăvară, toate șanțurile și toate răzoarele-s pline de iarbă, puteà paște în dragă voia lui. Dar Burăla n'aveà ce paște, că lui nu e dată să pască pe șanțuri. Slab eșise din iarnă și cal și stăpân,

dar calul scăpă la bine, cum sosi la noi, iar Burăla tot pus pe gânduri stă și postează, Doamne, postul lipsitului. Numai unul Dumnezeu îl știe cu ce-și ține sufletul în acele oase păcătoase. Se uitau oamenii ca la minune la el; tuturor le era milă de el și de sărăcia lui. O zi și o noapte a stat Burăla cu muierea și cu droaia lui de copii în șura unui creștin, până ispită satul, să vadă, nu cumva este țara făgăduinții pentru el? Într'o zi și o noapte numai o mămăligă a făcut Ruhăla, din care a mâncat odată ea cu Burăla, și au mai rămas nește sfărîmături pentru droaia de copii, la care le da din când în când, ca la puii cei de găină.

După ce ispită Burăla satul și văzù, că în adevăr acesta poate fi Canaan pentru el, căută dacă nu se află cumva o casă goală la cineva, fie cât de calică, să o iee el în *arândă* — și a aflat una, chiar lângă drumul țării, o casă mare părăsită, cu trei odăi și cu grajd și cu șopru și cu o grădină cât o livade. Stăpânul ei era un motoflete, holteiu bătrân, care trăia pe la cele neamuri; acele-i lucrau și moșia și

lui îi dau, cât se îndurau, mai mult pumni decât îmbucături. Casa aceea o luà cu 12 fl. pe an. „De i-a da, i-a da, de nu i-a da — ni-o fi și pomană“ — așa zise un unchiu al motofletului. Peste drum dela casă erà o costită și din costită țșneà un izvor limpede ca lacrăma. De acì duceà mai tot satul apă de beut.

Acì se așeză Burăla și-și desfăcù *bulendrele*; acì scoase el la iveală toată sărăcia lui: câteva bricege de cele de 2 bani una, câteva țevi de pipe, neste tocure de „lemnuse“ și ca o jumătate de font de zăhar. Dar cum își desfăcù negoțul, prinse lumea a-i căută casa; o muiere venià cu un ou după „lemnuse“, un copil venià cu o legătură de grăunțe după un briceag, un bărbat venià cu bani gata de-și cumpără o pipă cu țeve cu tot.

Burăla prinse curagiù; se rugă mereu la Iehova al lui, să nu-l părăsească norocul. Și nu l'a părăsit. La săptămână merse la oraș cu căruța lui cea hârbuită și în ea erau doi saci plini de bucate și o corfă mare plină de ouă. Orașul este cale de un ceas dela noi, de mergi pe jos, dar Burăla

cu calul lui tot merse de când se zărea de ziuă până la ameazi, și seara, pe la cina cea bună, iar fu îndărăt cu cărucioara plină de lucruri minunate: tăbac, țigări, lemnușe, pipe, țevi de pipă, coade de biciu, biciuri, oglinduțe, mărgelile, inele, luminări de său și de cele subțirele de ceară, numai ca vergeaua pipei de groase, gaz și un ol ca de patru cupe plin de spirt curat. Aduse Burăla din oraș preț ca de 6 fl. de argint. Asta erà într'o Joi, par'că amù vād. Vineri își încarcă o odaie de scumpeturi; toți păreții erau plini de bunătăți. Sâmbătă ținù un „șabes“ cum n'a ținut doară de când erà holteiu. Dar Duminecă dimineața satul erà plin, că Burăla a deschis *boltă*. Acum mergeau lucrurile altfel. Intrà o femeie: da ce aveți de vânzare; jupâne? Iar Burăla răspundeà cu gura întreagă, ca omul plin de încredere în puterile lui: — Ce vrei, tot avem, lele dragă, și ce nu avem, aducem, numai poruncește, că doară de aceea-s *boltaș*.

— Da ai mărgeluțe roșii pentru o copilă?

— Cum să nu am? Incă ce mărgelile?

— D'apoi cum dai *șirul*?

— D'apoi ... cum ni-om putea ajunge cu târgul; vrei să le plătești cu bani ori cu bucate?

— Cu bani gata.

— Atunci nu-ți cer mult, numai o *pițulă* pe șir.

— O *pițulă* e prea mult, dă-le cu 6 grițari.

— Ba fie cu opt pentru d-ta să văd ce *pocinog* îmi faci, cum ești la mână!

— Îs bună la mână jupâne, îi vedeà d-ta, ci dă-le cu șease grițari, că zău îs plătite.

— Nu se poate, draga mea, nu se poate; să pot — cum nu le-aș da, dar pe mine mă țin mai mult; fără stii ce, Dumnitale treacă-ducă-se, ți-le dau cu 7 grițari, dar să-mi aduci un ou la copilu ăsta.

— D'apoi un ou nu-i cel lucru mare.

Veneà altă muiere:

— Jupâne, ai cercei?

— Cum să nu? Și apoi să vezi numai ce cercei? Îs suflați cu argint!

— En dă-i înceace! Cu cât dai părechia?

— Vrei pe bani, ori pe bucate?

— Pe bucate, ți-oi aduce săcară.

— D'apoi numai trei cupe de săcară.

— Că-i prea mult, fără ți-oi aduce două cupe.

— Ba două cupe și o „fele“.

— Apoi merg dară și-ți aduc săcara.

— Și io-ți dau să-ți alegi în plăcerea ochilor.

Intră un copil:

— Ce vrei drăguțule?

— Ai zahar?

— Am, de cât să-ți dau?

— De un ou?

— Bine, adă oul. —

Vin doi juni și se înhoalbă la lucrurile jidanului.

— Da ce să vă dau, feciori frumoși?

— Că n'ai, ce ne trebuie nouă.

— Ce?

— Ni-am cumpără câte un fluer bun.

— Aduc Joi de bună samă, am scris la Țeligrad să-mi vină fluere din țara Murgului. Nu vă trebuie tăbac, țigări, pipe?

— Ba io cumpăr o pipă. Cât îi asta?

— Viclean fecior? Nu înzădar ești d-ta așa frumos, că și bine știi alege! Asta-i pipă scumpă? Dar dumitale de pocinog ți-o dau cu 6 grițari.

— Ba cu 6 draci beți! 4 grițari e plătită!

— Cum și poți pofti? Am eu și de 4 grițari! Dar ce ar zice fetele să te vază cu pipă de 4 grițari.

— Așa! dă-mi-o dar cu 5 grițari.

— Fie, să nu zici că nu te cunosc.

Intră o babă și stă în prag și-și face palma punte de-asupra ochilor. Jidanul cum o zărește îi iese înainte:

— Treci mai aproape, mătușă; vezi ce am adus, doară mi-i face ceva pocinog.

— Faceți-oiu pe păcatele, că nu stiu cum, dela inimă așa mi-i de rău; n'ai ceva leacuri de durere de inimă?

— Cum să nu? Am picuri din țara Angliușului, trei picuri într'un pahar de vinars și trece orice durere de inimă.

— Cătu-i păhărelul?

— Numai 4 grițari.

— Dă-l cu 3, că-i mic.

— Fie, pentru d-ta, că eu știu ce-i durerea de inimă. Să mai pun unul?

— D'apoi mai pune unuțul, doară mi-a mai îngădui sârceata de boală.

— Mătușă, să-ți mai pui unul, și de un creițar să-ți dau zăhar, ăla așa alină durerile din lontru. Atunci rămâne pițula întreagă.

— D'apoi fie?

Intră un moșneag: Ai tăbac, ju-pâne.

— Și încă ce tăbac. Am de cel cu 3 și de cel cu 4.

— Să-mi dai de cel cu 4.

— Și ce ză-ți mai dau, moșule?

— Dacă-zi mi-ar mai trebuî și un păhărel de vinars că așa-s de *lihod* la inimă, dar nu mi se vâjesc grițari.

— Nu-i silă, moșule, eu dau și pe bucate, și pe ouă, și pe găini, și în urmă pe orice. Că doară știu eu că gazdele nu mai pot stă tot cu banii în mână, apoi eu tot trebuie să dau bani, pe câte-mi trebuie de rândul gurii. Cât vinars să-ți pun.

— Să-mi dai o porție.

— De cea cu trei ori de cea cu patru?

— D'apoi dă-mi de care mi-i da, apoi colo mai de cătră seară îți aduc o cupă de grăunțe.

— Bine, moșule, bine!

Și tot așa și iar așa; decând se zărià de ziuă până noaptea târziu, dela el nu se mai ciontà lumea, copii, fete, feciori, muieri, bărbați, babe, moșnegi, toți cercau pe Burăla, că Burăla aduceà dela oraș tot ce pofteste inima sătenilor, și e om cu vorbă dulce, și apoi știti vorba ăluia: „Vorbă dulce, mult aduce“. Și aveà fire bună, nu sfădià pe nime și da marfa lui pe orice i-se aduceà, nu mai cereà tot bani și iar bani. Apoi mai căutà și la omenia sătenilor, le mai da și în credință, până vor puteà plăti bieții oameni. Și ziceà oamenii, în scurtă vreme dupăce s'a așezat Burăla la ei: „Dumnezeu ni-a trimis pe omul ăst de omenie între noi“ — și se mirau, cum putură trăi în satul lor atâtea veacuri de oameni fără Burăla? Că, de când el este în sat, ei au tot ce le cere inima. De dragul lor, numai ca nu cumva să ducă ei lipsă de ceva, mergeà în fiecare săptămână odată în oraș, și

venià cu cãrucioara încãrcatã de ceea ce știã, cã au omenii lipsã.

Amù i-se înciripase și calul, ba mai cumpãrã o dârloagã dela un om, sã i-o plãteascã pe rãnd, și la cãrucioarã mai înciripã douã roate, de puteã duce și cãte 10—15 mãsuri de bucate la oraș. Cã de ce i-se înmulțiã marfa, de aceea i-se adunau mai multe bucate, și de aceea puteã aduce și marfã mai multã și mai aleasã. În fiecare Duminecã erã *boltita* — cã așa-i ziceã la odaia, în care-și întindeã *pãrticurile* — zic în fiecare Duminecã erã *boltita* mai plinã de marfã, și din zi în zi erã Burãla și muierea și copiii lui mai binișor îmbrãcați, mai spãlați, mai hrãniți.

Când fù colo dupã secere, când prind oamenii a cãrã grãul la șuri, eși Burãla în capatul din sus al satului, pe unde trebuiã sã vinã tot satul cu carãle încãrcate. Acolo duse o mãsuțã și pe ea multe glãji mari și mici, ear sub mãsuțã aveã un buglãnaș ca de 5 ferii plin de vinars. Lângã mãsuțã aveã douã corfe mari pline de covrigi, jemle, chifli (coarne) și turtițe; bunãtați de care nu mai

fusesse în sat nici când. Care om cum sosià cu carul încàrcat în capul satului, erà ademenit a stà o leacà în loc sã rãsufle boii, și Buràla, om bun, numai decãt prindeà vorbã cu el: Ești ostenit, bade Gavrilã, hai bea o porțiuçã de vinars, îmbucã un covrig doi, prinde inimã, cã vai din greu *zolești*. Și badea Gavrilã se scãrpinã în ceafã:

— Dacã-zi n'ar stricà zeu acela un pãhãruț de vinars, dar ori rușine, ori ba, n'am nici un ban la mine.

— N'ai grije, bade Gavrilã, dau eu la dumniata. Eu nu sunt ca alții, numai pe bani gata sã dau negoțul; mi-i aruncã și mie un snop — doi, sã știi c'a fost seceriș.

— Bucuros!

Și badea Gavrilã bea o porție de vinars de 3 cruceri și îmbucã un covrig de 2 cr. și dă lui Buràla 2 snopi de grâu. Și Buràla om cu minte și cu judecatã, nu lãsà pe badea Gavrilã numai cu atãta, îl mai îmbie și cu un pachet de tãbac, de cel de 3, și-i mai aduceà aminte și de boreasa și de copiii lui badea Gavrilã, și badea Gavrilã om bun, luà la fiecare câte

un covrig și câte o turtiță și de fiecare turtiță aruncă lui biet Burăla câte un snopșor de grâu, că-i om bun sârmanul și n'are sămănătură și are mulți copii și aceia încă ar trăi cu ceva, că doară așa a lăsat Dumnezeu, ca cei bogați să ajute pe cei mișei și prisosiți. —

În urma urmelor, când da să plece badea Gavrilă cu carul, Burăla îl mai oprește pe-o minută: „Ean stai, bade Gavrilă, ești omul lui Dumnezeu, trage d-ta odată de aici vezi d-ta ce-i în glaja asta!“ Și-i dă în mână o glajă cu vinars galbin ca ceara și dulce ca mierea. Și trage odată badea Gavrilă, și vede că-i bun și-și șterge gura cu mâneca cămeșii și dă să plece mulțămînd lui Burăla de omenie. Dar Burăla om bun: — Mai bea odată, bade Gavrilă, că lucrî mult și ești vrednic să bei ce-i mai bun în lume. Apoi nu-ți cer nimic pentru o dușcă de „*alas*“. Și mai trage badea Gavrilă din glajă o dușcă și poruncește să dea și la servitor o porțiuță de vinars și-i mai aruncă doi snopi de grâu, apoi pleacă luându-și dela Burăla „sănătate bună“ și mulțămîndu-i de omenie.

Și după badea Gavrilă nimereste cu caru încărcat Petru, apoi Ion, după aceea Toader, Niculae ... și tot satul și fiecare lasă lui Burăla baremi un snop doi, cât de silă, cât de milă, mai mult de rușine, să nu le iasă numule „hârșiți“, că-și trag dela inimă un păharuț de rozol, o porțiuță de vinars, un covrig, o turțiță, un tabac ș. a.

Și când erà seara, aveà Burăla un stog de grâu mai mare decât ori care gazdă.

Dupăce se gătă căratul grâului își îmblăți și el stogul și duse la oraș și vându pe bani buni, grâu de 200 fl. și el acel grâu îl căpătase pe marfă de 15—20 fl.

Dar Burăla-i om bun și cuminte, nu aduse toți banii acasă, ci cei mai mulți îi băgă în marfă proaspătă: opinci, curele de opinci, năfrâmi, bri-cege, amnare, pipe, flueré, cercei, măr-gele, inele, covrigi, turțițe, bertițe și alte nimicuri. Cu deosebire însă aduse vinars și zăhar alb și colorat în toate fețele și făcut în deosebite figuri de om, cal, câne, pasere ș. a. Și când fù acasă, de-și întinse marfa, toți se minunau de înțelepciunea lui Burăla.

— Uite — uite! și opinci a adus Burăla! zise un om, când a dat întâiu cu ochii de ele.

— Da, răspundeà Burăla, și ce opinci, tot alese!

Că uite bade, eu mi-am zis așa: m'a adus Dumnezeu în satul D-voastră, trebuie să trăim laolaltă, să vă aduc ceva folos. D-voastră sunteți învăluți cu lucrul, nu vi se plătește să bateți calea pe la oraș pentru o păreche de opinci, că vremea-i scumpă; mai bine aduc eu în boltă și vi le dau cum pot. De am cinci cr. într'o păreche de opinci, eu sunt multămit; ear ziua omului, c'ar merge la oraș pentru o păreche de opinci, face doară mai mult decât cei 5 cr. ce-i dați acì mai mult decât la oraș! Apoi mai este un lucru: Acolo trebuie să meargă omul tot cu banu în mână; dar la mine, precum vedeți, veniți cu ce v'a dat Dumnezeu și mai dau și pe așteptare, că așa a lăsat Dumnezeu să trăim unii cu alții.

— Bine zici, jupâne Burăla, Dumnezeu te țină!

Acum să fi văzut învârtitură pe la Burăla! O muiere veneà: dă-mi o năframă roșă la copilă.

— Dau lele, cam de ce preț?
D'apoi cam de 3 pițule.

— Poftim năframă roșie de 3 pițule; place-ți?

— Place, dar n'am bani; câte cupe de grâu să-ți aduc pentru ea?

— Numai 7 cupe, lele.

— N'a fi destul 6?

— Fie șase și o fele! —

Intră un bărbat: — Să văd ce opinci ai.

— Bucuros! Opinci de Brașov, de care n'a mai purtat nime pe locurile aceste.

— Cât li-i prețul la aceste?

— Aieste-s scumpe, că-s din cele mai bune; uite-s groase ca scândura. Un fl. și 30 cr. li-i prețul.

— Atâta nu-ți pot da, că nu fac, în oraș le iau cu 1 fl.

— De le iai cu 1 fl. îți dau de cinste 5 părechi.

— Apoi cum le dai dară?

— Am spus, cu 1 fl. 30.

— Ba să fie cu 1 fl. 20 cr. și să mă aștepți de bani până merg la târg să vând o piele de berbece.

— Adă pielea încoace, c'o iau eu, de ne putem târgui; ce să mai bați drumul pentr'o nimică?

Și aduce pielea de berbece, care erà vrednică 1 fl. 60 cr. și o dă pe opinci în preț de 1 fl. 20. cr.

Apoi tot așa și iar așa; adună bucate, piei, lână, ouă, pui, găini și în schimb da marfă de a lui, socotindu-și marfa tot în 2—3 prețuri și luând marfa oamenilor tot cu prețul jumătate, ba și cu a treia parte din preț! D'apoi pe cei copii nepricepuți cum îi frigeà!

Veni timpul culesului de cucuruz.

Atunci se duse Burăla cu masa la capătul dinjos al satului, că dinjos de sat erau cucuruzele, și pe lângă măsuța lui trebuiau să treacă toate carăle. Și dela care, cum treceà căpătà, o corfă-două de ciucalăi, pe vinars, turtițe, covrigi, poame, tãbac ș. a. Deabeà își duse cucuruzul adunat pe câteva cară până acasă. Își umplù podul casei de cucuruz adunat mai pe nimica.

După culesul cucuruzului începură a-i umblà și mai bine trebile negoțului. Și țineà mai multe nimi-

curi ieftine, pe cari scoteà ciucalăi dela copiii nepricepuți și de pe la muieri și bărbați ușori de minte. De dimineața, până seara târziu tot adună ciucalăi de cucuruz.

Un copil veneà cu 2—3 ascunși sub cămașă: dă-mi pe ei mere jupâne. Și da 2—3 mere cât nucile. Alt copil veneà cu alți 2—3 ciucalăi: să-mi dai, jupâne, zăhar pe ei. Și-i întindeà o bucată mică de zăhar și copilul eșă lingându-și degetele. — Venià o fată cu traista plină de cucuruz: Să-mi dai, jupâne, mărele pe cucuruzii ăștia.

Dau drăguța!

Și pe cucuruzi, ce erau vrednici 10—12 cr. îi da un fir de mărele de 2—3 cruceri.

Un moșneag aduceà altă traistă de ciucalăi: să-mi dai pe ei o paclă de tãbac și o porție de vinars.

— Nu pot, decât numai o paclă de tãbac și un pãhar de vinars, că nu fac mai mult.

— Apoi adă dară, cât trãsnet îi aduce.

Și tot așa și iar așa, până nu mai știà unde pune cucuruzul, se temeà că s'a surpà casa de greutatea lui.

Veni timpul cel ploios și friguros, când trebuie încălțăminte bune. Tot satul alergă la Burăla după opinci. Și le da Burăla pe bani, pe bucate și în credință tot cu 2. prețuri.

— E drept, că le plătim ceva mai scumpe decât la oraș, ziceau ei, dar e omul nostru, e la noi în sat, nu mai trebuie să alergăm la oraș.

Căzù omățul. Oamenii prinseră a cără lemne dela pădure. Care cum treceă pe lângă Burăla, toți se opriau în loc, ori de vreau să tot treacă îi opriă el: stai Petre o leacă.

— Da ce-i jupâne?

— D'apoi dumniata aduci lemne, și eu le duc dorul. Aruncă-mi o creangă-două, că-ți dau o porție de vinars să te mai desmorțești o leacă, că ești plin de frig.

— Fie!

— Și aruncă lemne de erau vrednice 10—15 cr. și bea o porție de vinars, care nu-l ținea pe Burăla mai mult de 2 cr. Pe asta cale aveă Burăla grămadă de lemne cât casa de mare.

— D'apoi și nouă ne trebuie căldură, ziceau oamenii, că mai stăm în

povești la Burăla, și el, om de omenie, nu ne ține casa rece!

În postul Crăciunului aduse Burăla butoiașe de heringi și toți îi da pe bucate, ouă, fasole și în credință. Numai scria pe o hârtie nește semne ca labelle cele de găscă.

Veni Crăciunul. Burăla se găta de cu bună vreme pentru aceste sfinte sărbători. Aduse nuci, mere, turte, covrigi, vinars, zahar, opinci, curele, năfrâmi, căciule, bricege; amnare, peno de târg, mărgelile, cercei, inele, petele și alte nimicuri. Și alergau oamenii la bolta lui, cât cu bani, mai mult cu bucate și în credință. Și nime nu eșia nemângăiat dela Burăla, că era om de omenie.

Veni Anul nou și Boboteaza. Tot așa urmă ca și la Crăciun.

Se începură ospetele. Acum prinse Jidanul a vinde vinars și mai cu grosul. Unul vinea:

— Jupâne Burăla, îmi însor feciorul.

— Așa? Imi pare bine! Noroc să deo Dumnezeu! E voinic fecior și din oameni! Ne aduce zestre ca la un popă. Dar uite, jupâne. nu ne prea

ajung unele-altele, și am vrea să facem ști d-ta — nuntă, nu comândare. Mi-ar trebui vreo 4 ferii de vinars. Cum mi-le dai pe așteptare până la cea primăvară, când vindem mieii?

— Lesne! Uite, bade și om de omenie; feria îi pe bani în mână 3 fl., pe așteptare fie 3 fl. 50 cr., pe 4 ferii vin 14 fl.; mi-i da la Ispas 14 mieii, cari mioi alege eu din boteiul d-tale. Bine a fi?

— Ba țoiu da 12 mieii.

— Ba mi-i da 14, mai lesne nu pot, că poate fi că mielul — unul cu altul — nu loiu putea da nici cu 1 fl. Atunci cum rămân eu?

— D'apoi fie!

— Așadară capeți 4 ferii de vinars și pela Ispas ai să mă lași să-mi aleg din boteiul d-tale 14 mieii!

— Așă, jupâne, așă.

Vine alt creștin: Jupâne, îmi mărit fata, pe Măriuța.

— Așă de tinără o măriți? Trebuie că i-ai aflat un loc bun, că alcum nu te grăbiai.

D'apoi fetele 's bune date, când le cer! Ni-se 'mpare de băiat că-i diu

oameni cu stare, vezi d-ta, sunt fruntea satului între frunți.

— Apoi atunci bine faci, noroc să dea Dumnezeu!

— Dai altul *baiul*, jupâne.

— Noa?

— D'apoi c'avem cheltuială, că vezi d-ta, ni-a venit când nici nu gândiam. N'avem bani de beutură, apoi fără beutură, — știi d-ta — nu se poate face ospăț. De aia am venit, nu m'ai putea folosi până la o zi?

— Cam cât ți-ar trebui?

— E... că mi-ar trebui 3 ferii.

— D'apoi, bade, dațioiu, că doară omul nu în toate zilele face ospete, d'apoi când le face să le facă cum se cade. Dar oare pe câteva săptămâni.

— *La mieze pãrese* (jumătatea postului mare) e târg în oraș, atunci vând doi juncani și plătesc omeneste.

— Bine, bade; atunci mi-i da pentru 3 ferii de vinars numai 11 fl. Că, vezi d-ta, cu 9 fl. ar fi de bani gata?

— Dar oare nu s'ar putea să mi-l lași cu 10 fl. până atunci?

— Nu se poate, bade, că vezi d-ta, de nu duc și eu banii la termin, arân-

dașul mă trage camătă după ei. Alta ar fi dacă aș fi eu arândaș? Dar așa, vezi d-ta, fac și eu numai cum pot, nu cum aș vrea. Ba arândașul nici nu-i prea voios, că vă dau beutura pe așteptare. El e un om sucit, zice că cine n'are bani, să beie apă rece!

— De ar da Dumnezeu să fi d-ta arândaș!

— Cred și eu!

Apoi fie dară și cu 11 fl. Măsură-mi trei ferii, dar rogu-te pune și o leacă de spirt în el să fie mai aspruț o leacă.

— Pun, de-mi aduci o sarcină de fân la cai.

Că-ți aduc.

Și măsură Jidanul 3 ferii de vinars și pune pe deasupra un *pleuț* (un vas de tinichea de 3 dl.) plin plinuț de apă clocită, în care-și spăla vasele, și zise: uite, bade, ăsta-i pe deasupra, spirt ca para focului, de 18 grade!

— Dumnezeu te țină; lasă că și eu îți aduc minteni o sarcină de fân, de-i vrednică două pițule!

Și omul pleacă mulțămit și îndată-i aduce o legătură de fân, de gândea că s'a spetì bietul creștin, pentru

un pleuț de apă spurcată. Ba încă se țineă măreț, că ce târg bun a făcut.

Cât ținù timpul ospetelor, tot târguri de acestea făcù Burăla; tot da vinars și zăhar și însemnà la protocol.

Primăvara începură a se împutină bucatele pela oameni. Dar Burăla aveà podul plin de cucuruz. Și veniau oamenii cu *droaia* la el: jupâne, nu mai puteà folosì de o măsură două de cucuruz?

— Cum să nu? Oare cu cât a fost Joi în oraș?

— D'apoi nici nu știu bine, cică a fost cu 1 fl. 20 cr. Dar uite, doară mi l-ai puteà da în credință, până la secere.

— In credință nu pot, fără împrumut. Câte măsurì de cucuruz îți dau acum, atâtea măsurì de grâu să-mi dai la împlătit, când iai grăul de pe șură.

— Dapoi fie și așa; pot venì după zece măsurì?

— Vină, dar iatăți spun, grâu curat să-mi dai, nu săcăreț.

— Nici n'am sămânat numai firul grăului.

— Bine atunci hai să-ți măsoar.

Vineà alt creștin: Jupâne, am auzit că dai cucuruz împrumut.

— Dau și nu prea, că nici eu nu prea am mai numai pe sama casei, că doară atâtea guri trebuesc ținute cu ceva.

— Fie, că mie-mi poți da cinci măsurî, până la cea toamnă, c'atunci îți dau altu în loc.

— D'apoi să mă înțeleg și cu jupâneasa.

În urmă, după ce ștroncănește cu jidovoaica în limba lor, răspunde creștinului; Știi ce, la alt om mai că n'aș nici da, dar d-tale, treacă-ducă-se; îți dau 5 măsurî de cucuruz ca aluna, dar la toamnă să-mi dai 10 pentru ele.

— Oare n'a fi prea mult, jupâne?

— O Doamne, cum să fie prea mult? Nu vezi d-ta că nu-ți iau mai numai cât îți dau? azi e măsura de cucuruz pe bani în mână cu 1 fl. 50 cr., cinci măsurî vin 7 fl. 50 cr. Nu-i așa?

— Ba așa!

— Noa uite ici: cu 7 fl. 50 cr. câte măsurî de cucuruz pot luà, când

e măsura cu 70—75. Nu pot lua 10 măsuri? Vezi dar că e tot atâta, ori azi 5, ori la toamnă 10.

— Apoi fie dară cum zici d-ta!

Pe astă cale, mai dând, după ce a scăpat deasupra năcazului, și bani împrumut cu dobânzi mari, se văzù Burăla în vreo zece ani arândaș, ear după alți vreo zece ani stăpân peste moșia baronului și preste toți oamenii din sat.

Azi nime nu-i zice jupâne Burăla, azi toți îi zic domnule și stau cu pălăria în mână, când vorbesc cu el. Satul întreg îi lucră ziua-noaptea. Tot omul, care vrea să pășuneze pe locul lui, trebuie să-i deie de oaie câte 75 cr., de vacă câte 6 fl., de un vițel câte 3 fl., câte 8 fl. de o păreche de boi și o zi de plug. D'apoi zile cu palma și clăci? E și putred de bogat. Umblă în trăsura pe arcuri care te hintiță ca un leagăn, are cai ca cei grofești, hamuri la ei ca prinții, umblă îmbrăcat ca ori ce domn de cei mari. Fetele și le-a făcut doamne, feciorii domni; toți îs împrăstiați în lume, numai el cu Ru-hălă și cu o copilă ca de 14 ani mai

sunt acasă. Se zice, că i-se îmbie de ginere un fecior de baron, dar stă jidanul pe gânduri, să-l iee ori ba?

Vedeți, cum s'a îmbogățit Burăla?
Așà se îmbogățesc Jidanii!

Ei au noroc și minte, când ajung în sat cu oameni fără noroc și fără minte!

„Asociațiunea“.

«Asociațiunea» e o tovărășie mare românească, care s'a întemeiat înainte de aceasta cu 50 de ani de mitropoliții Șaguna din Sibiu și Șuluțu din Blaj, ca să răspândească învățătura în popor. Numele ei întreg e: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român». Pe scurt îi zicem numai: «Asociațiunea».

Ce face „Asociațiunea“?

1. Tipărește cărți pe înțelesul tuturor, cum e și «Biblioteca populară a Asociațiunii».

2. Se îngrijește să trimită oameni cu carte la sate ca să țină poporului cuvântări sau vorbiri, în care le dau tot felul de povețe.

3. Înființează biblioteci la sate și la orașe. Indeamnă pe preoți și învățători să țină prelegeri și șezători. Să învețe pe cei neștiutori de carte a scrie și a ceti. Pune la cale expoziții de vite, de poame, de lucruri de mână și altele.

«Asociațiunea» cuprinde pe toți Români din țara noastră. Ca să poată răspândi învățătura la toți, a împărțit ținuturile locuite de români în despărțăminte, în frunte cu un director și comitet. «Asociațiunea» e condusă de un comitet central, care se află în Sibiu.

Toți Români din această țară să-și țină de datorie a intra în șirul membrilor «Asociațiunii»!

Membrii ordinari plătesc o taxă de 10 cor. pe an, iar cei ajutători 2 cor. pe an. Ceice dau odată pentru totdeauna suma de 200 cor. sunt membri pe viață, iar ceice dau 400 cor. se numesc membri fondatori ai «Asociațiunii».

CUPRINSUL:

Băltosul	pag.	3
Unde șede Antichrist?	„	13
Cum s'a îmbogățit Burăla?	„	19

BCU Cluj / Central University Library Cluj

—*—

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

cuprinde în anul 1914 următoarele broșuri:

În Ianuarie Nr. 34 *Povestea unei coroane de oțel*, de George Coșbuc. Povestire din războiul României pentru neatârănare.

În Februarie Nr. 35 *Popa Tanda*, de Ioan Slavici. Povestire din viața poporului.

În Martie Nr. 36 *Emigrarea în America*, de unul care a fost acolo.

În Aprilie Nr. 37 *Dela sate*, de Ioan Agârbiceanu.

În Mai Nr. 38 *Sfaturi pentru popor*, de N. Iosif, cu învățături pentru lucrările economice.

În Iunie Nr. 39 *Pavel Cătană*, tălmăcire din limba cehă, de Dr. I. U. Iarnik, profesor în Praga.

În Septembrie Nr. 40 *Boalele lipicioase*, de Dr. I. Chitul.

În Octombrie Nr. 41 *Povestiri din viața țăranilor*, cartea a III-a de Ioan Pop Reteganul.

În Noembrie Nr. 42 *Cheia de aur a raiului*, tălmăcire din nemțește.

În Decembrie Nr. 43 *Din trecutul Românilor ardeleni*, de Dr. Ioan Lupaș, și Nr. 44 *Calendarul Asociațiunii* pe anul 1915, întocmit de Nicolae Iosif.
